

cliënten verpleegtehuizen onrechtmatig opgesloten

Geplaatst op 5 juni 2020

Cliënten verpleegtehuizen onrechtmatig opgesloten?

Inleiding

Eerst een woord vooraf. Ik ben geen deskundige in de zorg. Ik ben slechts een jurist/oud advocaat die tracht vanuit het perspectief van het recht de huidige ontwikkelingen in de verpleegtehuizen te verklaren.

Ik ben bij de zorg als vrijwilliger betrokken geraakt door de dementie van mijn moeder die vorig jaar januari ten gevolge van deze ziekte is overleden. Zij is meer dan uitstekend verzorgt in het betreffende verpleegtehuis. Tot de coronacrisis deed ik daar vrijwilligerswerk. Nu ben ik ten behoeve van een andere locatie, van dezelfde zorgorganisatie, portier. Een functie op afstand van de cliënten. Ik ben mede de schakel tussen het leven buiten en binnen het verpleegtehuis.

Bezoekverbod

Ik voer ter plaatse o.a. het bezoekverbod uit. Dat klinkt zwaarwichtig, maar in de praktijk komt het niet voor dat onbevoegden naar binnen willen. Het bezoekverbod voor verpleegtehuizen is inmiddels een feit van algemene bekendheid. Middels het systeem van wetgeving is goed te traceren hoe het bezoekverbod tot stand komt en uiteindelijk wordt geïmplementeerd in de noodverordening van de betreffende veiligheidsregio's. Dat op legitieme wijze het bezoekverbod tot stand is gekomen leidt geen enkele twijfel, althans voor mij.

Nu duidelijk is dat het bezoekverbod langzaam maar zeker wordt versoepeld blijft het navolgende van belang of wordt zelfs actueler.

Opsluiting

Ik voer ter plaatse nog een tweede verbod uit. Ik verbied cliënten de openbare ruimte te betreden. Let wel, ze mogen de afgesloten tuin in, maar mogen de straat niet op. De cliënten zijn opgesloten en ik moet er voor waken dat ze niet ontsnappen. Dat klinkt zwaarwichtig en dat is het ook. Verschillende malen tref ik cliënten die naar buiten willen en die dat recht op hun bewegingsvrijheid wordt ontnomen. Zeker nu er sprake is van versoepeling van het bezoekverbod wordt de wens om naar buiten te gaan (lees de openbare ruimte) groter.

Met klem wijs ik er op dat ik het niet heb over cliënten die ingevolge de Wet Zorg en Dwang verblijven op een gesloten afdeling. Het gaat hier over cliënten die op een gewone (wat is gewoon in deze tijd?) verpleegafdeling verblijven. Het zijn cliënten die veelal wilsbekwaam zijn! Blijkbaar mogen zij niet de openbare ruimte betreden. Ik weet dat het ook voor cliënten van een gewone verpleegafdeling niet altijd mogelijk is om in alle vrijheid te bewegen en daar begeleiding bij nodig hebben. Maar van een verbod is gewoonlijk geen sprake.

Geen wettelijke basis

Nergens is op een duidelijke wijze, zoals het bezoekverbod, deze opsluiting, of **vriendelijker gezegd**, deze verplichte isolatie voor wilsbekwame cliënten van verpleegtehuizen geregeld. Ook in de noodverordeningen komt een verplichte isolatie voor deze bewoners van een verpleegtehuis niet voor.

Landelijke zorgorganisaties die ik heb benaderd kunnen mij de vindplaats niet duiden.

Nu is de regel dat cliënten de zorginstelling niet mogen verlaten, ondanks dat er geen legitieme basis voor is te vinden, niet onlogisch. Men streeft ernaar dat het virus niet door cliënten naar binnen wordt gesleept. Het had echter op de weg gelegen van instellingen die een dergelijk verbod hanteren deze beperking van de bewegingsvrijheid te communiceren met de cliënten en/of familie. Waarom kunnen cliënten daar niet over meebeslissen? Een vrijwillige beperking van de bewegingsvrijheid is natuurlijk altijd mogelijk.

Blijft natuurlijk wel de vraag waarom uitgerekend bewoners van een verpleegtehuis niet zouden kunnen deelnemen aan de intelligente lockdown? Niet intelligent genoeg, te traag, te dom, weten niet wat 1,5 meter is, te oud? Voor mij geldt de zegswijze 'wijsheid komt met de jaren'.

Mijn zoektocht naar de legitieme basis voor deze beperking van de bewegingsvrijheid wordt des te meer klemmend nu het virus in verpleegtehuizen om zich heen heeft gegrepen. Bij aanvang van de crisis was het verpleegtehuis een veilige haven. Nu valt in de media te lezen dat het binnen soms gevaarlijker is (geweest)

dan buiten. Familie staat radeloos buiten aan de kantlijn (of op een hoogwerker) in de veronderstelling dat hun naasten niet uit het verpleegtehuis mogen.

Let wel, ik pleit er niet voor dat een ieder zijn naaste uit het verpleegtehuis haalt. Cliënten verblijven niet voor niets in een verpleegtehuis. Vaak is intensieve zorg nodig, die elders niet kan worden gegeven. Maar toch, het zou spijtig zijn als men onterecht uitgaat van de veronderstelling dat wilsbekwame cliënten het verpleegtehuis niet mogen verlaten.

Eerlijkheid gebiedt mij wel te zeggen dat als er op een afdeling van een verpleegtehuis corona wordt geconstateerd dat er, naar mijn mening, wettelijke mogelijkheden zijn om een isolatie te gebieden door de burgemeester. Dan is er dus wel sprake van een legitieme isolatie en is het te laat voor familie om een afweging te maken om een cliënt elders onder te brengen of niet. Laten we hopen dat het afnemen van coronagevallen ook in de verpleegtehuizen doorzet en een verplichte isolatie zich niet zal voordoen.

Opgemerkt dient nog te worden dat een aantal verpleegtehuizen de beperking van de bewegingsvrijheid niet hebben ingesteld. Dit is niet altijd een oplossing. Er zijn verpleegtehuizen die het toestaan dat hun cliënten in vrijheid de openbare ruimte ingaan, echter zij mogen dan niet meer naar binnen! Ook deze dwangmaatregel ben ik in de noodverordeningen niet tegengekomen en is in strijd met de regel dat cliënten gedurende een maximum aantal dagen per jaar afwezig mogen zijn.

Natuurlijk begrijp ik dat je sommige cliënten niet zomaar naar buiten kan laten gaan, zeker na een tijd van isolatie. Met hulp en begeleiding moet het mogelijk zijn om een einde te maken aan deze opsluiting. Een opsluiting zonder dat er zicht is op vrijlating.

Neem cliënten serieus

De coronamaatregelen zijn grotendeels op vertrouwen gebaseerd. Waarom zouden cliënten van verpleegtehuizen worden uitgesloten van dit vertrouwen. Neem cliënten serieus en geef ze dus hun vrijheid terug of betrek ze in de besluitvorming indien isolatie de voorkeur blijft genieten.

Onrechtmatig

Een isolatie van cliënten zonder deugdelijke basis zou wel eens kunnen uitmonden in het verwijt dat de instelling zich onrechtmatig heeft gedragen met alle gevolgen dien. Het is in strijd met de Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst, de Wet Zorg en Dwang en zou gekwalificeerd kunnen worden als een wederrechtelijke vrijheidsberoving. Mogelijk dat ik in een volgend schrijven hierop terug kom. Op deze plaats beperk ik mij tot de oproep dat zorginstellingen ter zake zorgvuldig moeten handelen en dat,

naar mijn mening, deze zorgvuldigheid nog steeds betracht kan worden.

Nogmaals, betrek cliënten en/of familie bij het maken van een afweging betreffende de isolatie. Beter voorkomen dan blussen (zeg ik na 35 jaar vrijwillig brandweerman).

Slot

Wie mij de vindplaats kan aanwijzen voor de meergenoemde beperking van de bewegingsvrijheid/isolatie nodig ik van harte uit om in beweging te komen. Ik hoop dat er een legitieme basis is op grond waarvan duizenden cliënten in verpleegtehuizen zijn opgesloten.

Al lezende kan de indruk ontstaan dat ik kritisch sta ten opzichte van de organisatie waar ik vrijwilligerswerk voor doe. Die indruk is juist. Als lid van de cliëntenraad moet ik kritisch zijn. Kritisch is iets anders dan ontevreden en dat ben ik niet. Ik vind dat er goede zorg wordt verleend en dat alle moeite wordt gedaan om het virus zoveel mogelijk buiten te houden. Ik spreek mijn bewondering uit.

Ik noem hierboven verpleegtehuizen. Het verschil tussen verpleegtehuizen en verzorgingstehuizen is tegenwoordig niet groot meer lees ik in de literatuur. Het bovenstaande is onverkort van toepassing op verzorgingstehuizen die de dwangmaatregel van opsluiting hanteren.

Mr. H. (Henk) W. Kompagne (Culemborg, 1 juni 2020).

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Kwaliteit van de verpleeghuiszorg](#), [Rechten van mensen](#), [Coronavirus](#)